

İLETİŞİM VE ÖTESİ: LİSANSÜSTÜ İLETİŞİM ÇALIŞMALARI SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

İletişim ve Ötesi Sempozyumu on yedi farklı üniversiteden araştırmacının katılımıyla 12-13 Ekim 2021 tarihlerinde çevrimiçi ortamda gerçekleştirilmiştir. Dijitalleşme, sinema, halkla ilişkiler ve reklam, iletişim sosyolojisi, haber çalışmaları, kültürel çalışmalar ve sanat temaları üzerinden gruplandırılan on oturumda kırk bir sözlü bildiri sunulmuştur. Açışta sempozyumun Türkiye genelinden iletişim akademisyenlerinin ortak çabasının bir ürünü olduğunun ve akademik düzeyde bu türden yeni organizasyonların da habercisi olduğunun altı çizilmiş ve sempozyumla *üniversite, iletişim ve lisansüstü* kavramlarının yan yana gelmesine dikkat çekilmiştir. Üniversiteler bünyesinde bilginin yeni bir anlayışla ve sürekli artan bir ivmeyle üretilmeye başladığı tarihsel süreçte farklı epistemolojik yaklaşımlar çizgisindeki disiplinler arasında iletişim araştırmalarının da kendisine yer bulduğu hatırlatılmıştır. Sempozyumda, iletişimin disiplinlerarası boyutunun öncelenmesi hedeflenmiştir. Bu hedef disiplinlerarasılığın açık, yaratıcı, esnek ve ufuk genişletici özdüşünümsel açılımlarından duyulan beklentiden kaynaklanmıştır. Bilimin tamamlanmamış bir süreç olduğuna dönük güçlü kabul ve bunun cisimleşmiş bir gereği olarak araştırmaya yönelik süreklilik eğilimi, sözü edilen beklentinin temel itkisini oluşturmuştur.

Sempozyumun açılmasının ardından gerçekleşen panelde lisansüstü araştırma pratiklerinden biri olan yayın üretiminin öne çıkan uğrakları ortaya konulmuş, böylece öncelikle bir yaşam biçimi olan akademik araştırmacılığın seyrine, bu seyrin çok önemli bir bölümünü oluşturan yayıncılık pratikleri üzerinden bakılmıştır. Bu pratikler iletişim alanı özelinde ele alındığında sıkça karşılaşılan yeni medya temasının içeriği sorgulanmış ve iletişim araştırmaları alanı özelinde, analitik bir teknoloji olan İnternetin yaşadığı çevrimlerle öne çıkan yeni medya kavrayışının ne'liği ele alınarak parçalı ve öznel yaklaşımların birikimsel ilerleyişine bir kazanım payesi verilmesi gerektiğinin altı çizilmiştir. Son olarak iletişim alanında lisansüstü öğrenciler kadar aktarıcılarının da zihinsel özgürleşmesi gerekliliği tartışılmıştır. Bu kapsamda içeriği ve bütün biçimsel yönleriyle olağanüstü yapılanmış bir eğitim süreci olan lisansüstü eğitimin bir zihinsel özgürleşmeden çok uyumlanma sonucunu doğuran pratik işlerliğine dikkat çekilmiş ve eşitliğin teorik olmayıp fiili hâle gelmesinin sağlanmasıyla bunun aşılabileceğine işaret edilmiştir.

Sempozyumda iletişim alanının temel bileşenleri olarak gazetecilik, radyo televizyon – sinema, halkla ilişkiler ve tanıtım alanlarına dair bildiriler; benimsenen teorik çerçevelerden ve felsefi konumlanışlardan hareketle gerçekleştirilen söylem ve içerik çözümlerinden ya da metinsel analizlerden oluşmuştur. Bu bildirilere spesifik bir saha olmadan tarihsel, toplumsal, ekonomik, kültürel ve ideolojik genel değerlendirmelerin yapıldığı çalışmalar eşlik etmiştir. Bunlarla birlikte İletişim ve Ötesi'nin vücut bulduğu ve icra edildiği ortamın isabetini de kanıtlayacak biçimde dijitalleşme kesişiminde buluşan bildirilerin kayda değer çokluğu öne çıkmıştır.

Söz konusu bildiriler, görsel-ışitsel metinlerin içerik ve söylem odaklı kanonik çözümlerini içerdiği kadar, eşik bekçiliği gibi geleneksel iletişim ve haber çalışmalarında kullanılan kavram setlerinin sinema çalışmaları gibi başka alanlar için de işe koşulduğu örnekleri içermiştir. İletişim ve Ötesi Sempozyumu'nda sunulan bildiriler ve gerçekleşen tartışmalar arasında öne çıkan bir diğer konu olarak dünyanın gündemini son iki yıldır meşgul eden pandemi odaklı çalışmaların temel nesnesinin de dijital ortamlar olması, anılan çokluğun esasında bilimsel araştırmalarda yaşanan paradigmatik bir dönüşümün çıktısı olduğunu düşündürmüştür. Çünkü bu bildirilerle (i) geleneksel iletişim faaliyetlerinin, (ii) politik, ekonomik kültürel ve ideolojik yapıların, hatta (iii) boş zaman aktivitelerinin "dijital" önadyla günümüzdeki seyrine dönük tartışmalar örülerek dijitalliğin uzamsal karşılıklarına ve buna eşlik eden endüstriyel işleyişine dönük bir çerçeve çizilmiştir.

Mevcut durum, 1990'lı yıllarda sosyal bilimlerin mevcut konumunu belirtmek ve bu çerçevede bir yeniden yapılanmayı hayata geçirmek için toplanan Gulbenkian Komisyonu'nun disiplinlerarasılığa yönelik açık vurgusunun günümüz koşullarında gerçekleşmesindeki itici gücü, dijitalliğin üstlendiğini göstermektedir. İki gün boyunca sempozyumun tüm oturumlarında iletişimin disiplinlerarası bir araştırma alanı olarak ele alınması ve burada dijitalliğin önemli bir referans noktasını teşkil etmesi; genelde sosyal bilimlerin, özel olarak ise iletişim alanının gelişimi ve geleceği için önemli bir ipucu sunmaktadır. Dolayısıyla İletişim ve Ötesi'nin yarattığı ve hepimizin tanık olduğu bu kamusal yaygınlaşması ve sürdürülmesi önem taşımaktadır.